

BESTÄLLNINGSMUSIK

Som på alla andra företag ringer telefonen flitigt på Tal & Ton Musikproduktion. Men samtalen är inte av den typ de flesta studios får.

- Gör en exakt kopia av senaste ettan på singellistan!
- Gör en listhit för Wrangler jeans!
- Gör tio truck drivin'-låtar för kontinenten!

Det är beställningsmusik det är frågan om. Covers, reklammusik, filmmusik och konsumentkassetter. Fyra typer av musik och användning av den. Trots sin stora utbredning, gör den ändå inte mycket väsen av sig, bildligt talat. Men deras musik finns ständigt runt om oss.

Specialbeställda

– Vi gör idag väldigt mycket specialbeställd musik, säger Bob Starander på Tal & Ton Musikproduktion. Innan vi gick in på den marknaden trodde jag själv inte att den var så stor som den är.

Tal & Ton får i uppdrag av firmor, som t.ex. postverket, jeansfabrikanter eller bussinbolag, att ta fram konsumentkassetter, som sedan säljs eller delas ut gratis.

Kassetten ska innehålla lagom med snack, covers eller originallåtar och en specialskriven låt för företaget. Den görs oftast i en version på kassetten, och i en version som rensats på firmanamnet i texten, och ges ut på singel för att gå upp på listorna.

– Låtarna är noggrant bestämda av företaget, säger Peter Wiberg, producent på Tal & Ton. Inte musikaliskt, men väl målgruppsmässigt. Ålder, livsstil, trend, tjejer eller killar, landsbygd eller stad. Utifrån detta försöker vi hitta en bra idé.

– Det första vi tar oss an är tempot. Det ska vara litet högre än normalt för den genre av musik vi ger oss in på. Inte för snabbt så det blir aggressivt, bara så det blir litet gladare.

Ordet

Nästa punkt blir titeln på låten.

– Man känner på ordet, varumärket. Eller företagets slogan. Försöker hitta en melodi som är naturlig och så nära talspråk som möjligt.

Efter detta kommer resten av musiken, och hela texten.

– Jag använder aldrig bandspelare eller instrument när jag gör en låt, säger Peter. Jag skriver den i huvudet, och gör sedan bara en minnesanteckning på notpapper.

Konsumentkassetten ska fyllas med musik. Utöver företagets egen låt köps originalmusik in från respektive skivbolag. Om kunden inte vill lägga så mycket pengar, gör Tal & Ton coverinspelningar i studion av kända listlåtar.

– Men det räcker inte med det för att det ska bli bra, säger Peter så att man förstår att detta är en hjärteangelägenhet. Många konsumentkassetter är för enkelt gjorda. De blir tråkiga. Man måste trixa med snacket mellan låtarna, göra fräcka övergångar. För mycket och för tråkigt snack är tyvärr något som de flesta producenter gör fel på. Det ska vara väldigt litet och väl motiverat prat. Gör

na med en jingel eller en toning av en låt i bakgrunden, så att musiken och tempot alltid finns med. Då får man ett högt tempo. Man kan förlora litet i tydligheten, men å andra sidan så tråkas inte folk ut och slänger kassetten efter en enda genomspelning.

Covers

Det finns också kassetter på bensinmackarna utan reklamslag. De innehåller enbart coverinspelningar av kända låtar. Tal & Ton är idag en av Sveriges största på detta, och producerar direktbeställda covers till bolag i Danmark, Tyskland och Schweiz.

– En väldigt stor publik köper inte originalplattor. Man engagerar sig inte tillräckligt i musik för att göra sig mödan. Eller man kanske inte ens vågar sig in i en högtidlig skivaffär.

– De samlings-LP som görs på originallåtar, håller ofta dålig klass, eftersom skivbolagen inte lånar ut låtar till varandra. De får ta vad som finns inom det egna bolagets väggar.

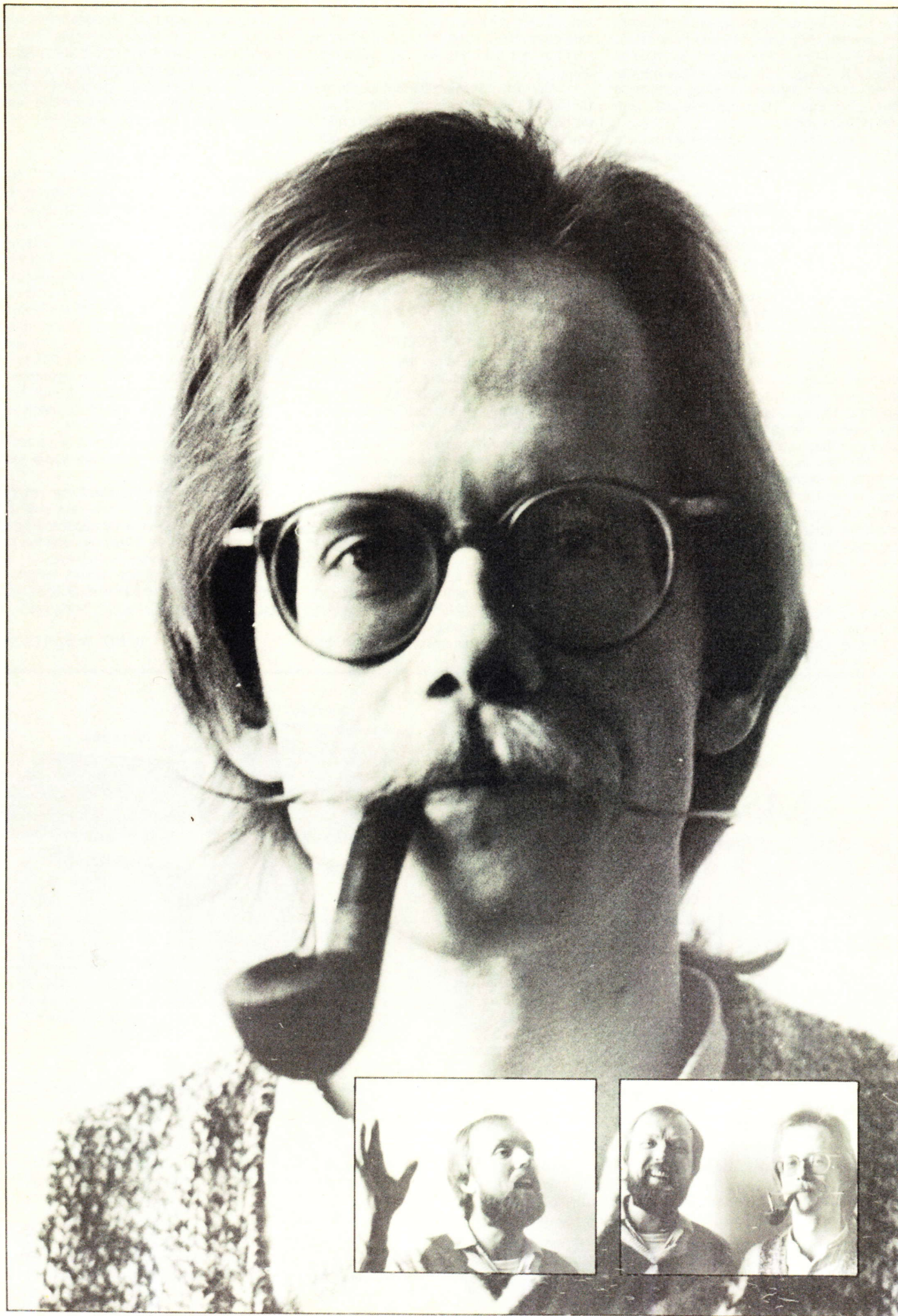
– Man får fler hits till lägre pris. Och lättillgängligare.

Olika versioner

En annan fälla för coverproducenten är, att det kan finnas olika versioner på LP respektive singel, vilket blivit allt vanligare.

– Vi väljer singelversionen. Mixen är på singel tydligare och enklare. Låten är kortare. Man tar ut svängarna mindre och lägger mindre ljudmattor än på LP:n. Och det är ju singeln som är avsedd att ligga på listorna.

En av de största utmaningarna, var att göra schlagerfestivalen. Trots att skivorna enligt tävlingsreglerna inte var ute i handeln, och man bara hade en bandning från TV-sändningen.

— Vi hade inte en aning om singelversionerna skulle låta likadant som i TV. Vi chansade på att Bengt Palmers och Björn Skifs vinnarlåt "Fångad i en dröm" inte skulle låta som i TV, utan skulle arrangeras som deras bidrag året innan "Hit men inte längre". Och det stämde också.

En vecka efter europafinalen är låten ute på bensinmackarna, någon enstaka dag efter att originalet släppts.

Voodoo

Det är snålt med tid för covers. När originalartisterna använder ett halvår i studion måste Tal & Ton göra covern på mindre än en dag.

— Stars on 45 gjorde vi på en dag. Och Electric Light Orchestras trumsound ställde vi på fem minuter. Det kräver dock en välutrustad studio.

— På samma vis som man oftast hittar nya kvalitéer på originalen, när man intensivt studerar dem, så tappar man också ibland respekten. Det känns som om det gått mystik och voodoo i många band. Det mesta är inte så fasligt märkvärdigt.

Det låter kanske litet överlägset, men Peter säger det med ödmjukhet i rösten. Och har man två amerikanska industrifilms Oscars, med musik till filmer om Husqvarna och Hasselblad i bagaget, så har man rätt att säga att det bland all god musik även finns en del mindre god.

Ersättning

Men visst finns det problem med denna typ av musik.

Producent, arrangör och bandmedlem-

mar på originalskivorna får ingen royalty för såld covermusik. Trist med tanke på att de ofta har stor del i musiken och dess framgång.

— Men t.ex. Frankie Farian, producent för Bony M, har som många andra gått runt detta. När någon kommer med en bra hit till honom, köper han hela eller delar av upphovsrätten. Därmed får han pengar som kompositör för låten även vid covers.

Arrangörerna börjar nu för tiden få avtal som ger dem ersättning, åtminstone de på kontinenten. Och det händer ofta, att ett produktionsbolag, som får i uppdrag att göra en LP åt ett skivbolag, också ska göra covers på LP:n. Åt samma skivbolags musikförlag. Så inte ens skivbolagen är negativt inställda till covers.

Märket på gitarren

En cover ska vara en exakt kopia av originalet. Peter Wiberg påstår att det inte alls är några konstigheter att få det så.

— Det viktigaste arbetet sker hemma. Jag tar med mig skivan och skriver av låten. Bas och trummor ton för ton, kompet så exakt det går. Jag analyserar vilka instrument som används, och med ledning av klangen vilket märke på gitarren och basen det är, så vi kan använda samma i studion.

Att höra hur det låter, och sedan veta hur man framställer samma ljud i studion, det är själva nöten.

— Rutin är enda lösningen, säger Peter. Till slut, efter många års arbete som studietechniker, lär man sig höra vad som händer, såväl i studion som på plattorna.

— Man vet till exempel att Bert Karlsson i

Skara nästan alltid har stråkstämmor som går en sext under huvudstämman. Och de har ofta körer som dras ner kraftigt i mixen, så att de med nöd och näppe hörs. Men det finns där ändå och färgar klangen. Hör man då inte vad kören sjunger för ord, får man hitta på något som verkar troligt.

Gyllene tider

Även Gyllene Tiders "När vi två blir en", har Peter gjort på cover. Den var så spretig rytmiskt i solot, att den var omöjlig att skriva ner på notpapper.

— Studiogitaristen vi brukar använda klarade inte av att spela så "o-tajt". Det gick bara inte. Till slut fick vi sätta delay på hans lyssning, bara för att förvirra honom. Då klarade han att spela solot som det skulle låta.

Tal & Ton har ofta mer rutinerade musiker än på originalet. Då gäller det inte bara att få dem att spela rätt, utan också "ungt".

— På en originallåt hoppade organisten i bandet in och gjorde en grej på flöjt. Det gick väl så där. Vi hade förstflöjtisten vid symfoniorkestern att göra om det.

Men de vill hellre att det ska låta musik, än att det ska vara en så nära kopia som möjligt.

— Den svett och originalitet som många låtar trots allt utstrålar, kan vara svår att reproducera. Då gör vi hellre något som låter bra, trots att det inte följer originalet ton för ton. Så att själva andan finns med.

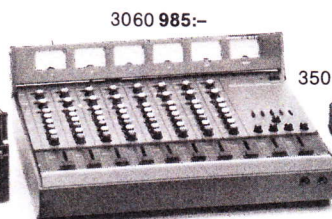
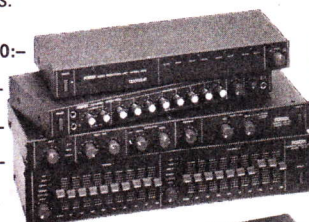
— Vi är också väldigt lyckligt lottade i Göteborg. Vi har musiker som är både väldigt duktiga, men samtidigt "hungliga".

BENGT ASSARSSON

Angivna priser är cirkapriser inklusive moms.

Med
Fostex
kan du bära
både maskinen
och kostnaden!

3040 3.100:--
2050 1.595:--
3050 3.100:--
3030 1.825:--

350 5.400:--

250 8.350:--

A-2 7.495:--

A-4 9.740:--

A-8 16.230:--

Fostex ser världen ur ett alldeles speciellt perspektiv. Det är behovsorienterat: vad man behöver för att göra musik både i studio och hemma. Med andra ord – bra maskiner till vet-tiga priser!

Flagskeppet heter A-8. Med Dolby C och 38 cm/sek får du ren och störningsfri musik. Dessutom 8 kanaler och auto-synk, som ger dig möjligheter att experimentera fram din musik. Med 1/4" band håller du även kostnaden nere.

Mixern 350 är A-8:s bästa vän. Den har 8 ingångar och 4+2 utgångar. VU-panelen 3060 finns som tillbehör.

Den förnämliga bandtransporten hos A-8 finner du även hos A-4 och A-2.

Världens bästa fyrkanals kassettspelare heter Fostex 250. Har mixer, Dolby C och dubbla bandhastigheten i ett hölje. Vikt endast 7,2 kg.

I Fostex-sortimentet ingår även linjemixern 2050 (8×2+2), graphic equalizer 3030, separat Dolby C-enhet 3040 (för A-4) samt digitaleko 3050 med phasing och flanging. Begär broschyr!

Martin Persson

CREATIVE AUDIO AB

Sveavägen 117, Box 19127, 104 32 Stockholm. Tel 34 09 20